

Listek.

Jozef Raktelj.

Ker sam v silni skromnosti
Svoj skriva svet,
Naj zdajnosti, potomnosti
Bo tu v izgled odkrit.

S. Gregorič.

Ribniška dolina je radi svoje lesne obrti in svojih originalnih stanovalcev znana daleč po svetu. Sredi doline pa:

Tam trg miran je in krasan,
A v trgu dragem — ti!

Tu v prijazni Ribnici živiš Ti, mož, ki zaslužiš povsem, da se Te spomnimo v svojem listu in Ti posvetimo o priliki stalne upokojitve par vrstic. Do pol veka deloval si v šoli in tudi zunaj nje v korist naroda svojega, držeč se vedno gesla:

Dolžan ni samó, kar veléva mu stan
Kar more, to mož je storiti dolžan!

Nadučitelj Jozef Raktelj je bil voditelj ribniški deški štirirazrednici in dekliški dvorazrednici ter je služboval v Ribnici od 19. vinotoka viharnega 1848. leta do svojega umirovljenja dné 30. kimovca t. l. O tej priliki mu je izrekel c. kr. okrajni šolski svet v Kočevji svoje popolno priznanje za njegovo mnogoletno uspešno in vestno delovanje v šoli. Njegove obile zasluge v šoli in zunaj šole je pripoznala tudi občina Ribnica s tem, da mu je podelila dné 25. grudna 1886. leta diplomno častnega občana. Zasluge Rakteljeve oznanjuje nadalje njegovi mnogobrojni učenci: različni doktorji, duhovniki, učitelji, uradniki, trgovci, obrtniki, kmetovalci itd. O njegovih zaslugah govoriti nadalje, reklo bi se nositi rešeta v Ribnico; oglejmo si le malo tek njegovega življenja!

Dné 22. prosinca 1825. leta se je pomnožila obila družina učitelja, orgljavea itd. v Toplicah pri Novem Mestu, Blaža Raktelja za sina, kojega so krstili na ime Jozef. S sedmim letom je začel hoditi Jozef k svojemu očetu v Starem Trgu, kamor je bil ta prestavljen, v šolo. Kmalu potem so prestavili Blaža Raktelja v Moravce, kjer je hodil sin še štiri leta v šolo. Leta 1836. je prišel s svojim očetom zopet nazaj v Stari Trg, kjer je ta ostal v službi do svoje smrti l. 1869. Star kakih dvanajst let, je na koru nadomestoval večkrat svojega očeta, ob nedeljah in praznikih pa je hodil orglat na Križno goro.

Ko je Raktelj dokončal ljudsko šolo doma, dali so ga roditelji v Ljubljano v tretji razred normalke. Po dokončanem četrtem razredu je vstopil v tadanjo malo realko. Ker si je izvolil stan svojega očeta, obiskaval je od 1841. do 1843. leta pripravljalnico za učitelje.

Jeseni leta 1843. je dobil Raktelj službo učitelja in organista v Toplicah, svojem rojstvenem kraju. V kimovci 1846. leta je naredil konsistorijalno preizkušnjo v Ljubljani pri deželnem šolskem nadzorniku, kanoniku Janezu Novaku.

Dné 19. vinotoka 1848. leta so imenovali Jožefa Raktelja stalnim učiteljem na takratni dvorazrednici v Ribnici, kjer je postal 1856. leta nadučitelj in voditelj trirazrednici in 1874. voditelj štirirazrednici.

Dné 22. vel. travna 1869. leta je imenoval naučni minister Raktelja začasnim c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom, kojo službo je opravljal do 11. listopada 1870. leta.

Od 1871. do 1888. leta je bil ud c. kr. okrajnega šolskega sveta kočevskega kot zastopnik učiteljstva.

Leta 1878. se je ustanovila v Ribnici dvorazredna dekliška šola, kateri se je postavil Raktelj voditeljem. C. kr. deželni šolski svet ga je imenoval leta 1880. stalnim nadučiteljem.

Dné 28. vel. srpana t. l. je vložil radi starosti in slabega zdravja — padel je nesrečno in se precej poškodoval — prošnjo za stalno umirovljenje, deželni šolski svet je z dném 30. kimovca ugodil njegovi prošnji.

Raktelj je služboval tedaj oseminštirideset let, in od teh celih trinštirideset v Ribnici. Na ribniški šoli je delovalo pod njegovim vodstvom 33 učiteljev in 8 učiteljic. — Rakteljevo rodbinsko življenje je vzorno in njegovi otroci zavzemajo častna mesta v človeški družbi. Njegov sin iz prvega zakona je izdelovalec orgel v Mariboru, najstarejši sin družega zakona Edvard, je umrl učitelj na Robu dné 3. sušca 1884. l., kjer mu je hvaležno ljudstvo postavilo lep spomenik na grobu; drugi sin je drugi učitelj na štirirazrednici v Vipavi; najmlajši Leopold je pel letos novo mašo in je sedaj semeniški duhovnik, hči Barbka je usmiljenka v Ljubljani in Cecilija je učiteljica v nunskem samostanu ravno tam. Doma pri roditeljih je pa dve hčerki.

Raktelj nam je vzor učitelja, soproga, očeta in družbenika. Zato ga pa ne ljubijo in spoštujejo le njegovi bivši mnogobrojni učenci, nego vsak, ki pride z njim v dotiko.

Mi mu pa kličemo:

O trosi Bog ti sreče rôž
Na vse poti,
A nam pa daj še mnogo môž,
Môž vrlih kot si ti.

Zc.

